

ŞİRKETLER "BAKİR" PAZARLARA YÖNELMELİ

“ Şirketler ve şahıslar bu süreçte kendisiyle yüzleşmeli, neleri iyi yapıyorum, nelerden çıkmalıyım, nede uzmanlaşmalıyım, gelecek nereye gidiyor diye sormalı ”

Tecrübeli ekonomi gazetecisi Ufuk Korcan ile birlikte 2017 yılına baktık. Uzun yıllar farklı medya kuruluşlarında, editör ve yönetici görevleri yapan Korcan, şu an itibarıyla haberturk.com gemisinde, ekonominin dümeninde. Türkiye’de internet gazeteciliğinin ilk ve en önemli örneği olan haberturk.com, Ciner Grubu’nun tüm yayınları içerisinde de gözbebeği... Ufuk Korcan, ekonomiyi ve gündemi yakından takip eden bir gazeteci olarak öngörülerini hakkında sordurduğumuz soruları bizimle paylaştı.

Son zamanlarda gündemimizde hep dolar ve döviz kuru var. Sizce, 2017 yılında makroekonomik veriler bakımından nasıl bir yıl yaşayacağız?

2008 yılında yaşanan global ekonomik kriz sonrasında ABD Merkez Bankası (FED) ve Avrupa Merkez Bankası’nın (ECB) parasal genişleme yönünde aldığı kararlar Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere tüm dünya ekonomileri üzerinde etkili oldu. Bu dönemde global anlamda artan likidite gelişmekte

olan ülkelere yönelmişti. Şu anda yaşadığımız dalgalanmanın temelinde işte bu "bol para" döneminin sonuna gelinmiş olması yatıyor. Özellikle FED’in geçen yıl Aralık ayında başladığı faiz artırımlarına 2017 yılında hangi sıklıkla devam edeceği global ekonomi için de kritik öneme sahip. ABD Başkanlık yarışında ipi göğüsleyen Donald Trump’ın ekonomi alanında nasıl bir tavır sergileyeceği sadece ABD değil diğer ülke ekonomileri için de önemli. Dolayısıyla 2017 yılı çok sayıda soru işareti ile geliyor. Piyasalarda dalgalanmaların arttığı bir sürece girilme ihtimali yüksek. İşte böyle dalgalı bir dönemde gemiyi hasarsız veya az hasarla hedefine ulaştırmak alınacak ekstra önlemlere bağlı. Orta Vadeli Program’da Türkiye ekonomisi için 2017’de yüzde 4.4’lük bir büyüme hedefi konulmuştu. Bu hedefe ulaşılabilirse büyük bir başarı elde edilmiş olur. Bence yüzde 3 civarı bir büyüme rakamı da böyle bir ortamda "başarı" sayılabilir. İşsizlik oranı 2017’yi yüzde 10 ila 10.5 arasında tamamlayacağını düşünüyorum. Ayrıca OPEC toplantısı sonrasında petrol fiyatlarında yaşanan hızlı yükselişin kalıcı olup olmayacağı ya da devam edip etmeyeceği cari işlemler dengesi için kritik. OVP’te petrolün ortalama varil fiyatı 50.7 dolar olarak hesaba katılmıştı. Hem dolar kurunda hem de petrol fiyatlarında yaşanan artış OVP hedeflerinde bir revizyonu beraberinde getirebilir.

İhracata Yönelik Yatırımlar Teşvik Edilmeli

◆ **Hükümetin, Ekonomi Koordinasyon Kurulu (EKK) bünyesinde yapmış olduğu değerlendirmeler ışığında almış olduğu kararları nasıl buluyorsunuz? Bu kararların piyasalara etkisi ne olur?**

Son EKK toplantısında alınan kararlar ilk aşamada piyasalar tarafından olumsuz algılandı. Çünkü açıklama öncesinde kamuoyunda doğrudan dolar kurundaki artışa yönelik bir önlem alınacağı algısı oluştu. Oysa yapılan açıklamada para politikası konusunda Merkez Bankası'nın gerektiği zaman kendisinin önlem alabileceği ifade edildi. Alınan önlemlere dönersek, kararların etkisini genel olarak orta ve uzun vadede göreceğiz. Ancak krediye erişimi kolaylaştıran ve prim borçlarını erteleme önlemleri kısa vadede KOBİ'lere nefes aldıracak önlemler olarak öne çıkıyor. Özellikle ihracata yönelik yatırımların teşvik edilmesi önemli. Yatırımcıların bu teşviklerden yararlanıp harekete geçmeleri, Türkiye ekonomisinin istediği dönüşümü yakalamasında yardımcı olacaktır. Teşviklerin yanında iş dünyasının yatırım iştahını yeniden canlandıracak güven ortamının oluşturulması da bir o kadar önemli.

Tasarrufu Arttırmak Kolay Değil

◆ **Sizce temel sorun döviz kurundaki artış mı, yoksa tasarruf oranlarının düşük olması mı? Türk şirketlerinin yabancı para yükümlülüklerini bir risk olarak değerlendiriyor musunuz?**

Türkiye ekonomisi için en önemli sorunların başında tasarruf oranlarının düşük olması gerekiyor. Son dönemde Bireysel Emeklilik Sistemi'ne getirilen devlet teşviki gibi önlemler tasarruf oranlarının artırarak çok önemli adımlar. Ancak tasarruf oranlarını bugünden yarıya artırmak kolay değil. Tasarrufun olabilmesi için gelirin artması gerekiyor. Örneğin 2

bin TL kazanan, kirada oturan ve çocuk sahibi birinden tasarruf etmesini beklemek zor. Eğer bu kişinin gelirini artırır ya da ailenin diğer bireylerine iş imkanı sağlarsanız harcamalar karışıldıktan sonra kalan tutar tasarruf edilebilir. Bunun için yatırımların dolayısıyla da istihdamın artması gerekiyor. Gerçi yeni hesaplama yöntemine göre açıklanan milli gelir rakamlarında Türkiye'deki tasarruf oranının bundan önceki rakamlardan çok yüksek çıktığını hatırlatmakta fayda olur. Özellikle yastıkaltında tutulan ve kayıtlarda gözükmeyen altın ve döviz cinsi varlıkların ekonomiye kazandırılması yönündeki adımlar önemli.

Şirketlerin döviz borcunun yüksek olması tabii ki risk. Ancak bu risk özellikle Türk Lirası geliri olup borcu döviz cinsi olan firmalarda daha yüksek. Özellikle dövizle iş yapan şirketler hedge imkanını kullanırlarsa kur riskini en az seviyeye indirebilirler. Ancak bizim şirketlerimiz bu imkanı pek bilmiyor ve kullanmıyor. Şirketler yaşanan dalgalanmalara rağmen döviz cinsi borç bulmakta zorlanmıyorlar. Ancak maliyetler bir miktar yükselmiş durumda.

Afrika Ülkeleri Faydalı Görünüyor

◆ **Türkiye'nin yeni pazar arayışlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Şirketlerin, yeni gelişmeler ışığında nasıl bir pozisyon almalı?**

Yumurtaları aynı sepete koymanın riskleri var. İhracatın az sayıda ülkeye yapılması durumunda bu ülkelerde yaşanacak ekonomik sıkıntıların yaratacağı olumsuz yansıma yüksek olur. Eğer pazarları genişletirseniz yani riski dağıtırsanız ihracat yaptığınız ülkelerde yaşanacak ekonomik olumsuzlukların size etkisini daha az hissedersiniz. Özellikle alım gücü artan, genç nüfusu olan, büyüme potansiyeli yüksek "bakır" pazarlara yönelmek şirketler açısından faydalı görünüyor. Afrika ülkeleri bu tür pazarlara en iyi örnek. Bu pazarlara diğer ülke şirketlerinden önce girerek bir anlamda

İş dünyasının yatırım iştahını canlandıracak güven ortamının oluşturulması bir o kadar önemli

oyun kurucu olmak geleceğe yönelik strateji belirlemede avantaj yaratmaktadır.

Yeni Teknolojinin Önemi Arttı

◆ **Dünyada, ülkelerin kendi işlerine döndüğü, toplumların ekonomik refahın artışı açısından kendi kaynaklarına odaklandığı bir döneme girdik. Sizce, küresel ekonomiyi nasıl bir gelecek bekliyor?**

Bu tür durumlar özellikle büyük ekonomik krizlerden sonra yaşanır. Yani ülkeler öncelikli olarak iç piyasaya yönelik sorunlarını çözmeye odaklanırlar. Ancak geline nokta hiçbir ülke dünyadaki trendlerden bağımsız hareket etmesi pek mümkün gözüküyor. Ülkelerin ekonomik durumlarına bakıldığında şu tip bir ayrımın olduğu dikkat çekiyor:

- ◆ Doğal kaynaklara sahip olanlar
- ◆ Üretim ve ihracat gücü olanlar
- ◆ İthalat yapan ve tüketenler...

Eğer bir ülkenin petrol, doğalgaz gibi doğal kaynakları varsa bu ülkeler için "doğuştan şanslı" tabirini kullanmak çok da yanlış olmaz. Ancak bu ülkeler de emtia fiyatlarındaki değişimden olumlu ya da olumsuz anlamda etkilenmektedirler. Yukarıdaki sıralamada en avantajlı konumda olanlar üreticiler. Günümüz dünyasında eski üretim alışkanlıklarının bir önemi kalmadı. Geçmiş teknoloji ile üretmek yerine yeni teknolojiye sahip olmanın önemi artmış durumda. Hatta yeni teknolojiyi yaratmayı başaran ülkeler gelecek dönemde dünyada daha fazla söz sahibi olacaktır.

Bu dönüşümü yapamayanlar ise şu anki konumlarını sürdürmek zorunda kalacak ve sınıf atlayamayacaklar.

Yeniliğe Açık Olmak Gerekiyor

Teknoloji ve dijitalleşme, iş yapış biçimlerini değiştiriyor. Önümüzdeki dönemde, yeni yeteneklerin ve bilgilerin şekillendireceği katma değerli ürünler eğilimi belirleyecek. Sizce, Türk şirketleri bu dönüşüm için neler yapmalı?

Son yapılan Davos toplantısında çok ilginç sonuçları olan bir araştırma açıklandı. 2050 yılına kadar bugünkü işlerin yüzde 60'ı robotlar tarafından yapılacak! Bu sonuç ilk bakışta "korkunç" görülebilir. Ama şu unutulmamalı insan doğasında uyum vardır. Yani, teknolojik gelişime insanoğlu uyum sağlıyor. Bu bazen yavaş bazen daha hızlı olabilir. Bugünkü mesleklerin yerini gelecekte yenileri alacak. İnsanların yaptığı işlerin makinalar tarafından yapılacağı bir döneme giriyoruz. Bu dönemde özellikle mühendisliğin önemi artacak. Eğitim seviyesi düşük olan toplumlar ya da kişiler için zor bir gelecek var. İnsan kararı gerektiren, sanat, mühendislik, zanaat gibi yaratıcılığın yüksek olduğu alanlara talep artıyor. Örneğin tarım... Teknoloji o kadar ilerliyor ki buna ayak uyduramazsanız rekabet edemezsiniz. Toprağa data toplayan çipler yerleştirip hangi dönemde hangi üründen daha fazla verim elde etmeyi hesaplayan biriyle geleneksel tarım yapanın yarışması mümkün değil. Bu anlamda girişimcilik alanında atılan adımlar çok önemli. Girişimciliğin desteklenmesi, melek yatırımcı sayısının artması güzel gelişmeler. Genç nüfusun yaratıcılığını teknoloji ile birleştirip üretime çevrilmesine yardımcı olmak yeni dönemde ülkeleri üst sınıflara taşıyacaktır. 5-10 sene önce kurulan bir sosyal paylaşım sitesinin değeri bugün yüzlerce yıl önce kurulmuş binlerce çalışanı olan bir şirketin değerinden daha yüksek olabiliyor.

Tıp alanı da yine bir çok alan gibi teknolojik yeniliklerin hakim olacağı bir sektör. ABD'de 26 yaşında bir genç, kan alma işlemi sırasında anında kan değerlerini ölçebilen bir cihaz yapıyor. Kısa zamanda girişimcilerden aldığı finansman desteği ve pazarlama desteği ile milyar dolarlık bir şirket haline gelebiliyor. Bir başka örnek Japonya. Japonya'da gökdelen gibi binaların her bir katı çiftlik haline getirilmiş, topraksız, kökler açıkta tarım yapılıyor. Dikey olarak büyüyen, organik ve genetiği kontrol edilebilen bir sistem üzerine çalışıyorlar.

Dolayısıyla Türk şirketleri de her türlü yeniliğe açık olmalı. Yeni fikirlerin tümüne şans vermeli, umutsuzluğa kapılmadan denemekten vazgeçmeli.

Gelecek Gündem: Teknolojik Değişim

haberturk.com, Habertürk Gazetesi'nin dışında yeni bir medya kanalı... Dinamiği, basılı gazeteden farklı mı? Ekonomiye, haber sitesinden takip edenle, basılı gazeteden takip eden kitle farklı mı?

Haberturk.com aslında gazeteden daha eski bir geçmişe sahip. Ben yaklaşık 20 yıllık gazetecilik hayatımın 18 yılını yazılı basında geçirdim. Haber

sitelerinin dinamiği, gazetelerden çok farklı. Bugün gazetelerde gördüğünüz çoğu haberi aslında bir gün öncesinde internet sitelerinde okumuşsunuzdur. Özgün içeriğin önemi her mecra için geçerli. Yazılı medyadan en önemli farkı ölçülebilir olması. Bir haberi kaç kişi okuyor, ne kadarını okuyor; bunları anında görebilmek önemli. Dolayısıyla gazetede hangi kitlenin ekonomi sayfalarını takip ettiğini ölçmek pek mümkün değil. Evet çevrenizde gördüğünüz sizin gazetenizin ekonomi sayfalarını takip eden kişilerin fikirlerini alabilirsiniz ama bu çok da sağlıklı bir kıyaslama yapacak veriyi maalesef bize sağlamıyor.

Sizce, şirketlerin gelecek gündeminde neler olacak?

Çok kısa ve tek bir yanıt vereyim: Teknolojik değişim...

Habertürk'ün ekonomi gündeminde neler var? Önümüzdeki dönemde hangi konuları daha yakından takip edeceksiniz?

Aslında Türkiye ve dünyada yaşananlar maalesef bizim kendi gündemimizi yaratmaya fırsat tanımıyor. Önümüzdeki birkaç yıl siyasi ve bölgesel konjonktür, Fed, büyüme, işsizlik, enflasyon, dolar, faiz... bizim gündemimiz olmaya devam edecek gibi gözüküyor.